

POSTANOWIENIE

Dnia 3 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący)

SSN Leszek Bosek

SSN Marek Siwek (sprawozdawca)

w sprawie z protestu wyborczego W. G.
przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
z udziałem Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora
Generalnego
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 3 czerwca 2020 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W dniu 14 maja 2020 r. w Wydziale Konsularnym Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Królestwie Niderlandów W. G., na podstawie art. 129 Konstytucji RP, art. 72 i 73 ustawy z 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta RP, złożył protest wyborczy, w którym, jak się wyraził, zaprotestował przeciwko procesowi wyborczemu i naruszeniu przepisów Konstytucji i ustaw.

Zarzucił złamanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 20 lipca 2011 r., K 9/11, który mówi o tym, że zgodnie z wyrażoną w orzecznictwie Trybunału zasadą, nie można dokonywać zmian w prawie wyborczym później niż na pół roku przed wyborami. Zdarzenia te miały wpływ na przebieg wyborów, gdyż pozbawiły

wnoszącego protest prawa do wyboru Prezydenta RP w konstytucyjnym terminie, w wyborach zarządzonych postanowieniem Marszałka Sejmu RP z 5 lutego 2020 r.

W. G. wskazał, że jego prawo do wniesienia protestu ukonstytuowało się w związku z zakończonym procesem wyborczym poprzez podanie komunikatu i odczytanie uchwały nr 129/2020 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 10 maja 2020 r. Okoliczność ta, jego zdaniem, ukonstytuowała prawo do złożenia protestu wyborczego. Wywodził, iż w dniu 10 maja 2020 r. udał się do lokalu wyborczego z zamiarem oddania głosu w wyborach na Prezydenta RP, jednak lokal wyborczy był zamknięty, co uniemożliwiło mu oddanie głosu, a tym samym pozbawiono go konstytucyjnego prawa głosowania w wyborach prezydenckich.

Wnoszący protest podniósł, iż w związku z zaistniałą sytuacją naruszono jego poczucie godności jako poprzez pozbawienie prawa wyboru Prezydenta RP w konstytucyjnym terminie, narażono na utratę życia i zdrowia w sytuacji panującej pandemii, próbowano oszukać, twierdząc, że nie będzie wyborów, a także narażono na koszty związane z podróżą do lokalu wyborczego.

W związku z powyższym W. G. domagał się:

1. zasądzenia na jego rzecz zadośćuczynienia od Skarbu Państwa w kwocie 250.000 E za naruszenie godności i pozbawienie prawa wyboru Prezydenta RP,
2. zasądzenia na jego rzecz od Skarbu Państwa 150.000 E za narażenie na utratę życia i zdrowia w sytuacji zmuszenia do głosowania osobistego, bez możliwości głosowania korespondencyjnego w dobie pandemii wirusa SARS-CoV-2, kiedy to w Królestwie Niderlandów obowiązywał zakaz gromadzenia się,
3. zasądzenia na jego rzecz 100.000 E za próbę oszustwa z rządowego adresu e-mail,
4. zwrotu kosztów paliwa w związku z dojazdem do lokalu wyborczego w kwocie 23,50 E oraz zwrotu kosztów związanych z poniesieniem opłaty za parkowanie w kwocie 1,50 E.

Łącznie, z tytułu wymienionych okoliczności, domagał się zasądzenia na jego rzecz od Skarbu Państwa 500.025 euro.

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej w stanowisku z 19 maja 2020 r. wniósł o pozostawienie protestu wyborczego bez rozpoznania z uwagi na brak podstawy prawnej do jego wniesienia.

Wskazał, iż głosowanie w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na 10 maja 2020 r. nie odbyło się, zaś Komisja działając na podstawie art. 293 § 1 w związku z § 3 oraz w związku z art. 160 § 1 pkt 1 k.wyb., w dniu 10 maja 2020 r., podjęła uchwałę nr 129/2020 w sprawie stwierdzenia braku możliwości głosowania na kandydatów w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

W wymienionej uchwale Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła m.in., że brak możliwości głosowania na kandydatów równoważny jest w skutkach z przewidzianym w art. 293 § 3 k.wyb. brakiem możliwości głosowania ze względu na brak kandydatów. Uchwała ta została przekazana Marszałkowi Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej oraz podana do publicznej wiadomości, a także przekazana do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Zdaniem Państwowej Komisji Wyborczej z uwagi na powyższe, stosownie do art. 293 § 2 k.wyb., Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej powinien ponownie zarządzić wybory nie później niż w 14 dniu od dnia ogłoszenia uchwały Państwowej Komisji Wyborczej w Dzienniku Ustaw.

Prokurator Generalny wniósł o pozostawienie protestu wyborczego bez dalszego biegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniesiony protest wyborczy należało pozostawić bez dalszego biegu.

Zgodnie z treścią art. 129 ust. 2 Konstytucji RP, wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach określonych w ustawie.

Na podstawie art. 321 § 1 k.wyb. protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 14 dni od dnia podania wyników wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą. Treść przepisu art. 321 § 1 k.wyb.

nie pozostawia wątpliwości co do tego, że protest wnosi się przeciwko „wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej”, a termin do jego wniesienia rozpoczyna się „od dnia podania wyników wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą”.

W uchwale Państwowej Komisji Wyborczej, o której mowa w proteście wyborczym, nie doszło natomiast do podania wyników wyborów do powszechnej wiadomości, gdyż wybory te nie odbyły się. W tym stanie rzeczy nie można uznać, że rozważany protest wyborczy został wniesiony w terminie – termin do wniesienia protestów wyborczych w czasie, gdy swój protest wniósł W. G. nie otworzył się, gdyż nie doszło w tym czasie do podania przez Państwową Komisję Wyborczą wyników głosowania i wyników wyborów, a więc opublikowania w Dzienniku Ustaw określonej treści obwieszczenia, według wymagań z art. 318 § 1-3 k.wyb.

Należy zarazem stwierdzić, iż protest wyborczy złożony przed podaniem przez Państwową Komisję Wyborczą wyników wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do publicznej wiadomości, jako przedwczesny, musi być traktowany jako wniesiony z naruszeniem art. 321 § 1 k.wyb., a więc jako niespełniający wymogów tego przepisu (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 maja 2015 r., III SW 12/15 i z 27 maja 2020 r., I NSW 37/20). Z tego względu, na podstawie art. 322 § 1 k.wyb., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia, pozostawiając protest bez dalszego biegu.

Ubocznie należy wskazać, iż kognicja Sądu Najwyższego do rozpoznania protestu wyborczego, czy też do podjęcia co do niego decyzji formalnych, ograniczona jest treścią przepisów Kodeksu wyborczego. Ten akt prawny nie przewiduje natomiast właściwości Sądu Najwyższego do rozstrzygania o roszczeniach majątkowych wnoszącego protest, a takie zostały zawarte w proteście W. G.